

ОСНОВНІ ЗАВЧАСНІ ЗАХОДИ ПОРЯТУНКУ І НАДАННЯ ДОПОМОГИ ПОТЕРПІЛИМ У ЗОНАХ КАТАСТРОФІЧНОГО ЗАТОПЛЕННЯ

Жолобович А.А.

Тарнавський А.Б., Львівський державний університет безпеки життєдіяльності,
доцент, к.т.н.

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

Підготовка сил і засобів, організація порятунку і надання допомоги потерпілим у зонах катастрофічного затоплення, при повенях включає виконання комплексу завчасних заходів і заходів щодо ліквідації наслідків. До них відносяться: прогнозування обстановки, обсягів втрат і руйнувань з використанням даних обстеження території цих зон; уточнення складу й оснащення плавзасобами пошуково-рятувальних формувань; визначення потреби в транспортних засобах для організованої евакуації постраждалого населення; вибір безпечних маршрутів введення сил і засобів ЦЗ, а також евакуації населення; вибір і підготовка районів розміщення еваконаселення та їхнє життєзабезпечення.

Вказані заходи виконуються комісіями з НС, паводковими комісіями, органами управління і службами ЦЗ, керівництвом промислових об'єктів. При необхідності залучаються фахівці проектних і науково-дослідних організацій гідрометеослужби, водоохоронних установ, транспортних і комунально-енергетичних підприємств.

Для виконання заходів з організації ліквідації наслідків повеней, пошуку потерпілих та їх евакуації залучаються особовий склад і техніка пошуково-рятувальних формувань міст, областей та МНС України. Найбільш складними групами заходів є розвідка і визначення границь зони затоплення, пошук потерпілих і забезпечення підходу до них по воді.

Розвідка і визначення границь зони затоплення здійснюються, найчастіше, засобами повітряної розвідки й аерофотознімального обладнання. Для виконання даних завдань в основному використовують літаки Ан-2, вертольоти Ка-26, Мі-6, Мі-8Т, Мі-26. Вертольоти можуть використовувати для пошуку і виявлення потерпілих, підходу до них (зависання), а також для евакуації з зони затоплення людей, матеріальних цінностей і різного майна.

Досвід організації рятувальних робіт при повенях показує, що найбільш ефективним засобом виявлення, підходу і порятунку людей на воді, піднесених місцях, зруйнованих і

ушкоджених будинках є вертольоти. Однак самостійний підйом по трапу вимагає витрати великих фізичних і психологічних зусиль та під силу тільки здоровим людям. Підйом у вертоліт потерпілих, що знаходяться у важкому стані, може бути організований за допомогою спеціальних пристроїв з лебідкою. При виявленні екіпажем вертольота декількох потерпілих на воду скидається рятувальний пліт чи човен, на який разом з піднімальним пристроєм спускається рятувальник і організує підйом потерпілих на борт вертольота.

При використанні для виявлення і порятунку потерпілих у зоні повені надувних човнів, транспортерів, а також дерев'яних і металевих човнів місцевих жителів, необхідно передбачити оснащення їх рятувальними кругами або жилетами. При підході плавзасобів до потерпілого, що знаходиться у воді, подаються звукові і світлові сигнали, а до місць перебування людей у воді викидаються рятувальні круги. Це дозволить при необхідності підтягти людину, що тримається на воді, до човна чи іншого плавзасобу і підняти її на борт.

Надання першої допомоги потерпілим полягає у швидкому зігріванні потерпілого і відновленні температури його тіла. Для цього необхідно забезпечити постраждалого теплим і сухим одягом, помістити у тепле приміщення, яке захищене від вітру та дощу, напоїти гарячим чаєм. Потерпілим з різними травмами необхідно надати першу медичну допомогу: зупинити кровотечу, у випадку переломів накладити пов'язку, ввести знеболюючі засоби.

Евакуація населення із зон затоплення передбачається, як правило, завчасно до настання піку повені чи небезпеки затоплення. Час евакуації визначається відповідно до прогнозу гідрометеослужби. Управління ЦЗ разом з паводковими комісіями та евакокомісіями району (міста) здійснюють оповіщення населення і встановлюють час прибуття тих, хто евакуйовується і транспорту на збірні евакопункти.

Маршрути евакуації вибираються з урахуванням стану доріг і мостів після затоплення і можливості безперешкодного проїзду автомобільного транспорту.

Райони розміщення евакуйованого населення повинні вибиратися на незатоплюваній території з урахуванням можливості нормального розміщення людей у житлових і суспільних будинках, гуртожитках, готелях і інших приміщеннях при мінімальній нормі площі не менше 2,5 м² на 1 людину.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України № 1809-III від 8.06.2000 р. “Про захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру”.
2. Постанова КМУ № 1432 від 26.10.2001 р. “Положення про порядок проведення евакуації населення у разі загрози або виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру”.